

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-222 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-16/180-68
Karar Tarihi : 11.2.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ayşe Özlem UZUN, Nimet ALACAPUNAR

C. ŞİKAYET EDEN : -ABN Reklam Tanıtım Organizasyon Hiz. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti.
Club Türkbükü Sitesi İzbirlik Mevki Göltürbükü
Bodrum-Muğla

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN

- Wall Şehir Dizaynı ve Ticaret Ltd. Şti.
Gazeteciler Sitesi 23 Temmuz Meydanı No:5
34394 Esentepe - Şişli / İstanbul
- ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş.
Gazeteciler Sitesi 23 Temmuz Meydanı No:5
34394 Esentepe - Şişli / İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş. (ERA)'nin Bodrum ilçesindeki belediyelere baskı yaparak kendileri dışındaki teşebbüslerin açık hava reklamcılığında faaliyet göstermesine engel olmaya çalıştığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle;

- Kendilerinin 2008 yılında Bodrum'da kurulan yerel bir şirket olduğu,
- Bodrum ilçesi belde belediyelerinden belediyelere ait aydınlatma direklerini üzerlerine ilan/reklam asmak üzere kiraladıkları,
- Şirketin tek faaliyet alanının bölgesel açık hava reklam ve ilan işiyle uğraşmak olduğu,
- Sadece Bitez, Yalıkavak ve Turgutreis Belediyeleri'yle anlaşmalarının bulunduğu,
- Önceleri bölgesel bir şirket olan ve daha sonra Wall Şehir Dizaynı ve Ticaret Ltd. Şti. (WŞD)'ye devredilmiş olan ERA'nın kendilerinin anlaşma yaptığı belediyelere yazılı başvuruda bulunarak ilgili belediyelere sözleşmeleri gereği başka herhangi bir firmaya herhangi bir reklam aracı kullanılmayacakları,

40

50 kendileri dışında kimsenin herhangi bir reklam anlaşması yapamayacağı konularında baskı yaptıkları,

- Bu suretle ABN Reklam Tanıtım Organizasyon Hiz. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. (ABN)'nin faaliyetlerini engellemeye çalıştıkları, belediyelerin gelirlerini azalttıkları, bu konudaki yazılı başvurunun Bitez Belediyesi'ne yapıldığının bilindiği, diğer belediyelere de böyle bir başvurunun yapılmış olabileceği

ifade edilerek, konunun 4054 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilmesi talep edilmektedir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 11.9.2009 tarih ve 6622 sayı ile giren şikayet üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 25.9.2009 tarih, 2009-2-222/İİ-09-AÖU sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 8.10.2009 tarih ve 09-45 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 1137-M sayılı karar ile Wall Şehir Dizaynı ve Ticaret Ltd. Şti. hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 2.2.2010 tarih ve 2009-2-222/ÖA-10-AÖU sayılı Önaraştırma Raporu, 9.2.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/52 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-16 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır. Anılan Başkanlık Önergesinde ilgili Daire Başkan Vekilinin ERA'nın tespit edilen davranışının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamında kötüye kullanma olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı dolayısıyla Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca görüş yazısı gönderilmesine gerek bulunmadığı şeklindeki görüşü ifade edilmiştir.

70

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş.'nin eyleminin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal niteliği taşıdığı, ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş.'ye Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca bir görüş yazısı gönderilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

80 I.1.1 Şikayet Edilen Taraf: ERA ve WŞD

ERA, Ege ve Marmara bölgelerinde açık hava reklam panoları (kent mobilyaları) olarak adlandırılan büyük ebatlı, ışıklı, ışıksız panolar (megalights, megaboards), ilan tahtaları (billboards), otobüs durakları ve raketler (city light posterleri/CLP) gibi reklam üniteleri kurma, işletme ve pazarlama faaliyetiyle iştigal etmektedir. Özellikle Ege Bölgesi'nde lider açık hava reklamcılığı şirketi olan ERA'nın hisselerinin %90'ı Rekabet Kurulu'nun 06.12.2007 tarih ve 07-89/1129-440 sayılı kararı ile WŞD tarafından devralınmıştır. ERA'nın mevcut ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

90

Tablo 1: ERA'nın Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı-Soyadı	Hissedarlık Oranı (%)
WŞD	(....)
Emre KAMÇILI	(....)
Daniel Wall	(....)
Christian Friese	(....)
Andreas Scholz	(....)
TOPLAM	(....)

Öte yandan WŞD de Almanya menşeli açık hava reklamcılığı şirketi olan Wall AG'nin Türkiye'deki iştiraki olup Türkiye'de başta İstanbul olmak üzere çeşitli illerde faaliyet göstermektedir. WŞD'nin ortaklık yapısı Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2: WŞD'nin Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı Soyadı	Hissedarlık Oranı (%)
Wall AG	(....)
Daniel Wall	(....)
TOTAL	(....)

100 Dosya kapsamında Bodrum ilçesi ve beldelerinde gerçekleştirilen incelemelerde, bu bölgede ERA'nın çoğunlukla kendi ismiyle faaliyet göstermekte olduğu, WŞD'ye ait ise yeni az sayıda raket, pano vb.'nin asılmış olduğu tespit edilmiştir. Belediyelerle yapılmış olan sözleşmeler gereği ERA (ya da WŞD), bölgede sadece, billboard, raket, otobüs durağı ve megalight mecralarını kiralamakta, bunun dışındaki mecraların kiralanması işiyle iştigal etmemektedir.

I.1.2. Şikayet Eden Taraf: ABN

110 ABN, Bodrum ilçesinin Yalıkavak, Turgutreis ve Bitez beldelerinde belediyelere ait aydınlatma direklerini kiralama faaliyetiyle iştigal etmek üzere Ekim 2008'de faaliyetlerine başlamış bir teşebbüstür. Şirket, sadece aydınlatma direklerinin kiralanması işi ile ilgilenmekte olup, diğer açık hava reklam yerlerinin kiralanması faaliyetini gerçekleştirilmemektedir. Bodrum'da belediyelere ait aydınlatma direklerinde reklam yeri pazarlama faaliyetini gerçekleştiren ilk şirkettir. ABN, ilgili belediyelerle 3 yıllık sözleşmeler yapmış olup belediyelere kiralanmış yerlerden elde edilen gelirin %(....)'sini, bu %(....)'lik tutarın yıl boyunca (....) TL'nin altında kalması halinde ise toplamda 10.000 TL tutarında bir meblağ ödemektedir. ABN'nin ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: ABN'nin Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı-Soyadı	Hissedarlık Oranı (%)
Berrak TÜRKOĞLU	(....)
Songül SENEMOĞLU	(....)
TOPLAM	(....)

Songül SENEMOĞLU, aynı zamanda şirketin de müdürüdür.

I.2. İlgili Pazar

120 I.2.1 İlgili Ürün Pazarı

Açık hava reklamcılığı, bir ürün için belli bir imaj yaratmak ve talebi arttırmak amacıyla iç/dış mekânlarda oluşturulmuş, yazılı ve/veya görsel mesajlar içeren reklam araçları ile gerçekleştirilen reklamcılık faaliyetlerine verilen addır. Açık hava

130 reklamcılığına dahil olan ürünler hem talep hem de teknik özelliklerine göre farklı nitelikler taşımakta ve bu doğrultuda farklı kategorilere ayrılmaktadır. Bu araçların belli bir bölgede konumlandırılmış ve reklam alanı genelde 4,5 m²'den büyük olanlarına billboard, boyları billboardlardan daha büyük olanlara megaboard, çapları billboardlardan daha küçük olanlara raket adı verilmektedir. Bunların yanı sıra kuleler, ışıklı billboardlar, otobüs durakları ya da otobüsler, taksiler, duvar, pencere gibi reklam yerleri de açık hava reklamcılığında reklam yeri olarak kullanılmaktadır. Sektörde açık hava reklamcılığı pazarı ürün bazında üç ana gruba ayrılmaktadır:

- 1- Billboardlar
- 2- Şehir Mobilyaları
  - Otobüs durakları/raketler
  - Kiosklar, aydınlatma direkleri
  - Mega lightlar
- 3- Yol panoları
  - Duvar, çatı gibi standart dışı reklamlar

140 Açık hava reklamcılığı sektörüne yönelik olarak Rekabet Kurulu'nun 24.4.2007 tarih ve 07-34/351-131 sayılı kararında, yukarıda sıralanan reklam yerleri arasında "billboard, megaboard ve otobüs durağı/raketlerin hem talep hem pazarlama stratejileri ve arzı bakımından diğer ürün kategorilerine göre ayrı bir yere ve öneme sahip olduğu, bu ürünlerin şebeke halinde pazarlanmaları, halihazırda (çoğunlukla) belediye ihaleleri ile kiralanmaları, arz miktarını ihaleyle kiralananan miktarın belirlemesi, bu anlamda bu ünitelerin büyük çoğunluğunun belediyelerin elinde bulunması, sektörde daha kurumsal yapıda çalışan şirketlerce işletilmeleri, ürünlere yönelen talep yapılarının görece farklı olmasının bu üniteleri açık hava reklamcılığı içinde yer alan diğer ürünlerden ayırdığı, bu ürünlerin pazarda sahip oldukları özel yere atfedilen önemle paralel olarak Türkiye'de belediye ihalelerinin büyük önem taşıdığı ve

150 pazardaki güç dengesini belirlediği, yukarıda yer verilen açık hava reklamcılığı pazarı gruplandırmasında da pazardaki hem talep hem arz bakımından önemi sebebiyle ilk sırada billboardların, ikinci sırada ise şehir mobilyaları kapsamı altında otobüs durakları/raketler, megaboardlar v.s. yer aldığı, bu sıralamanın sektördeki büyük oyuncuların verdikleri bilgilerle de örtüştüğü, bunun gibi, ürün bazında yapılacak ayırımın dışında açık hava reklamcılığında "ana arter-ara arter" ayırımının çok belirleyici olduğu, bir reklam panosunun ana arterde veya ara arterde olmasına göre pazarlama fiyatının değiştiği, hem açık hava reklam yeri pazarlama şirketleri hem de müşteriler ve medya planlama ajansları açısından talebin ana arterlerde yoğunlaştığı, bu sebeple büyükşehir belediyelerinin yaptıkları ihalelerin sektördeki güç dengesinin

160 belirlenmesi açısından önem arz ettiği, bunun gibi, pazardaki büyük oyuncuların esas olarak durak/raket, billboard, megaboard ürünlerinin işletilmesi ile uğraşan firmalar olduğu, sektörde ayrıca araç ve duvar giydirme gibi diğer açık hava mecralarını pazarlayan, pazar payı ve ciroları diğer büyük şirketlere göre daha küçük olan şirketlerin de bulunduğu, bu çerçevede, açık hava reklamcılığı pazarında billboard, durak/raket ve megaboardların talep ve arz yapıları bakımından ayrı bir yeri ve önemi olduğu, bunların içerisinde de billboardların pazardaki öneminin ve müşteriler üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu, pazarın daha alt bölümlerinde yoğunlaşma olması durumunda ilgili ürün pazarının ürün bazında daha dar tanımlanabileceği, ancak, ilgili dosya çerçevesinde yapılan incelemeler bakımından pazarı daha alt

170 bölümlere ayırmanın incelemelere yönelik değerlendirmeleri değiştirmemesi sebebiyle

dosya kapsamında ilgili ürün pazarının “açık hava reklam yerlerinin işletilmesi pazarı” olarak tespit edildiği” bilgilerine yer verilmektedir.

180 Mevcut dosya açısından, şikayet edilen taraf olan ERA'nın, hem Bodrum ilçesi ve beldelerinde hem de Türkiye'nin diğer bölgelerinde billboard, otobüs durağı, raket ve megaboard mecralarını pazarlaması, şikayetçi taraf olan ABN'nin ise Bodrum ilçesinde sadece üç belde belediyesinde yine sadece aydınlatma direklerini pazarlaması, ERA ve ABN dışında Bodrum ilçesi ve beldelerinde belediyelerle anlaşmak suretiyle faaliyet gösteren bir başka açık hava reklam yeri pazarlama şirketinin bulunmaması¹, dolayısıyla ilgili ürün pazarının alt bölümlere ayırmanın dosya kapsamında yapılan değerlendirmeleri değiştirmemesi sebepleriyle ilgili ürün pazarı, 24.4.2007 tarih ve 07-34/351-131 sayılı, 06.12.2007 tarih ve 07-89/1129-440 sayılı ve 16.12.2009 tarih ve 09-59/1437-375 sayılı Kurul kararları ile de paralel olacak şekilde “açık hava reklam yerleri sağlanması pazarı” olarak tespit edilmiştir.

I.2.2 İlgili Coğrafi Pazar

Dosya konusu şikayetçinin faaliyet gösterdiği bölgenin Bodrum İlçesi Bitez, Yalıkavak ve Turgutreis beldeleri olması ve ERA'ya ilişkin iddia konusu uygulamaların bu bölge ile sınırlı olması sebebiyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar “*Bitez, Yalıkavak ve Turgutreis Beldeleri*” olarak tespit edilmiştir.

190

I.3. Değerlendirme

200 Şikayetin konusunu, ERA'nın Bodrum ilçesindeki çeşitli belediyelere ve ulusal reklam verenlere Bodrum'da kendisi dışında herhangi bir açık hava reklam yeri pazarlama şirketiyle çalışılmayacağına yönelik baskı yaparak kendisi dışındaki teşebbüslerin bu bölgede açık hava reklamcılığında faaliyet göstermesine engel olduğuna yönelik iddialar oluşturmaktadır. Öneri araştırma sürecinde, iddiaların gerçekliğini araştırmak üzere Yalıkavak, Turgutreis ve Bitez Belediyeleri'ndeki yetkili kişilerle ve şikayetçi ile raportörlerce görüşmeler yapılmış, belediyelerden ERA ve ABN ile belediye arasında imzalanan açık hava reklam yerlerinin kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin ve ERA tarafından Bitez Belediyesi'ne yapılan ve iddialara dayanak olan başvurunun örnekleri alınmıştır. Aşağıda öncelikle, yapılan görüşmelerde elde edilen bilgi ve bulgulara, ardından, ERA'nın kontrolünü halihazırda elinde bulunduran WŞD'den konuya ilişkin olarak talep edilen görüşlerine yer verilecektir.

I.3.1. Yapılan Görüşmelerde Ulaşılan Bilgi ve Belgeler

210 İddia konusu başvuruya ait belgenin Bitez Belediyesi'nde bulunduğu bilgisine istinaden, Bitez Belediyesi Muhasebe Müdürü ve Belediye Başkanı ile raportörlerce görüşmeler gerçekleştirilmiş ve ERA'nın iddia edildiği üzere kendilerine bir başvuruda bulunduğu bilgisine ve bu başvuruya ilişkin dilekçeye ulaşılmıştır. Belediyeye ait yerlerin kiralanmasından sorumlu kişi olan Muhasebe Müdürü bu konuya yönelik olarak aşağıdaki açıklamalarda bulunmuştur:

“Göreve geldikten sonra, ABN ile sözleşme yaparak ERA ile yapılan sözleşmelere aykırı davrandığımız konusunda ERA'nın şikâyetini aldık. Hukukçu arkadaşlarımızla

¹ Bu bilgiye raportörlerce Bodrum'da belediyelerle gerçekleştirilen görüşmeler sırasında ulaşılmıştır.

yaptığımız çalışma sonucu ERA ile yapılan sözleşmelerin kapsamı incelendi. ABN, sözleşme ile elde ettiği hakkı kullanmaktadır. ERA'ya sözleşmelerinin kapsamının farklı olduğunu ifade ettik. Kira sözleşmeleri bitimine yakın bir tarihte feshedilmediği takdirde kendiliğinden yenilendiği ve eski yönetimin tutumu sonucu ERA ile sözleşmeler uzadı. Kaç tane raket, durak vs. kiralanacağına belediye meclisi karar verdi. ERA'ya verilirken adet olarak durak ve billboard şeklinde izin verildi.

220 Bodrum'daki belediyeler olarak reklam yerlerini tahsis etme kararını ayrı ayrı veriyoruz, topluca vermiyoruz bu kararı....Turgutreis ve Yalıkavak hariç diğer tüm belediyeler 1999'da kurulan yeni belediyelerdir. O dönemde ERA, tüm belediyelerle reklam yerleri konusunda anlaşma yapmıştır. Açık hava reklam yerleri reklam panosu (ışsıksız billboardlar), duraklar, raketler, reklam ünitesi (megaboard) şeklinde gidiyor. Açık hava reklam alanında Bitez Belediyesi ile sözleşme imzalayan şirketler ABN, ERA ve CAD Reklam²'dir. CAD Reklam, ERA'dan işi alarak yeni raketleri kiralamıştır. ERA'nın sözleşmesinde raketleri bir başkasının kullanmaması gibi bir hüküm vardır.”

İlgili Muhasebe Müdürü, Bodrum'da ERA'dan başka açık hava reklamcısı olmadığını ve ABN'nin tek rakip olduğunu, CAD Reklam ile Belediye arasında henüz sözleşme yapılmamış olduğunu da belirtmiştir.

230

Yalıkavak Belediyesi Mali Hizmetler Müdürü ile gerçekleştirilen görüşmede ise ERA'nın kendilerine bu yönde herhangi bir başvuruda bulunmadığı, bu yöndeki bir başvurunun kabul edilmesinin hem mali hem de rekabetin getireceği yenilikler anlamında belediyenin zararına olacağı, ERA'nın Yalıkavak Belediyesi'nden sadece raket, billboard, durak ve megalight kiralamış olduğu, sokaktaki aydınlatma direklerinin ABN tarafından kiralanmış olduğu, bunun dışında belediyeden tek tek izin alarak tabela diken bireysel reklam verenlerin bulunduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

Öte yandan Turgutreis Belediyesi Başkan Danışmanı ile yapılan görüşmede ise belediye olarak ERA ile durak, ışıklı billboard, megaboard ve raket mecralarında çalıştıkları, ERA'nın kendilerine herhangi bir başvuruda bulunmadığı ve bu şekildeki olası bir başvurunun kabul edilmesinin belediye menfaatlerine uygun olmayacağı bilgilerine ulaşılmıştır.

240

Belediyelerle yapılan görüşmeler neticesinde ERA'nın şikayet konusu başvuruyu sadece Bitez Belediyesi'ne yapmış olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, aşağıda, ERA'nın Bitez Belediyesi'ne gönderdiği dilekçe ve Bitez Belediyesi'nin cevap yazısı incelenecektir.

1.3.2. ERA'nın Bitez Belediyesi'ne Yaptığı Başvurunun ve Bitez Belediyesi'nin Cevap Yazısının İncelenmesi

250 24 Temmuz 2009'da ERA tarafından Bitez Belediyesi'ne gönderilmiş dilekçede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“Şirketimiz, Bitez Belediye Encümeni'nin 20.08.2008 tarih ve 150.12 sayılı kararı kapsamında imzalanan Yer Tahsis ve İşletme Sözleşmesi, 2011'e kadar Belediyeniz sınırları içindeki muhtelif reklam mobilyalarının reklam amaçlı kullanım haklarına sahiptir. Sözleşmenin 4.6. maddesine göre; 'Belediye, Sözleşme süresince 3. kişilere şehir reklam mobilyası tahsisi yapamaz'. Ayrıca 4.7. maddeye göre de 'Belediye

² Yapılan görüşmeler sırasında CAD Reklam'ın Hüseyin Ümit LAPAOĞLU'na ait bir reklam şirketi olduğu ve ERA'ya ait olan 4 adet raket yerini belediyenin de iznini alarak ERA'dan kiraladığı bilgisine ulaşılmıştır.

260 *sınırlarında kaçak dikilen reklam panoları Belediye tarafından anında kaldırılacaktır. ....Belediyemiz sınırları içinde 3. kişi/kuruluşlarca reklam mobilyası tesisi ve kullanımı söz konusudur.....Sözleşmeye aykırı bu uygulamalara, haksız rekabete (bölgenizde önemli reklam kullanım mevsimi olması da gözetilerek) 7 gün içinde son verilmesini, söz konusu reklam mobilyalarının bu süre sonuna kadar kaldırılmasını, reklam amaçlı kullanımlarına son verilmesini, aksi taktirde yasal yollara başvurularak, hukuka aykırı uygulamanın sonlanması, şirketimizin uğradığı ve uğrayacağı zararların tazmini için dava açılacağını.....ihbar ve ihtar ederiz.”*

Bitez Belediyesi'nin buna ilişkin 31 Temmuz 2009 tarihli cevap yazısında ise aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir.

270 *“...Belediyemiz ile şirketiniz arasında 01.01.2009 başlangıç ve 31.12.2011 hitam tarihli Yer Tahsis ve İşletme Sözleşmesi akdedildiği, bu sözleşmede sözleşme konusu reklam mobilyalarının belirtilmiş olduğu, buna göre (....) adet kapalı minibüs/otobüs durağı, (....) adet raket, (....) adet billboard, (....) adet mega light (çift yüzlü) ve (....) adet reklam ünitesinin (çift yüzlü) sözleşme kapsamında bulunduğu tespit edilmiştir. Sözleşmede sayılan reklam mobilyalarının kullanım hakkı da sözleşmeye göre (....) yılına kadar şirketinize ait bulunmaktadır. Hal böyle iken, tarafınızdan düzenlenmiş bulunan haksız ve gerçek duruma aykırı, sözleşme hükümleri ile bağdaşmayan bila tarihli yazınız tarafımızdan kabul edilebilir nitelikte değildir. Zira, yukarıda da belirtildiği üzere, sözleşme kapsamında tarafınızdan kullanılacak reklam mobilyaları belirtilmiş ve sınırlı olarak sayılmıştır....Sözleşme kapsamında yer verilmiş bulunan tüm reklam mobilyaları sözleşme gereğince tarafınıza tahsis edilmiş olup tarafınızdan kullanılmaktadır. Bila tarihli dilekçe ekinde belirttiğiniz elektrik direkleri sözleşme*

280 *kapsamında yer almamakla birlikte bu elektrik direklerinin de reklam mobilyası niteliği yoktur. Bu nedenle Belediyemizin sözleşmeye aykırı davranması ve haksız rekabete neden olması da söz konusu değildir...”*

Yukarıdaki yazışmalardan görüldüğü üzere, ERA, Bitez Belediyesi'ne açık hava reklamcılığı pazarına kendisi dışında bir rakibin sokulmaması için bir ihtarda bulunmuş olup, bu ihtarının hukuka aykırı ve haksız olduğu Belediye tarafından ERA'ya bildirilmiştir. Bu yazışmaların dışında ERA'nın söz konusu üç belediyeden herhangi birine bu konuda başvurusu olmamıştır.

1.3.3. Belediyelerle Yapılan Sözleşmelerin İncelenmesi

290 ERA'nın Bitez Belediyesi ile yapmış olduğu ilk sözleşme 04.05.2000 tarihli olup, en son imzalanan reklam yerleri kullanım haklarının uzatımına ilişkin sözleşme incelendiğinde, sözleşmenin 01.01.2009 tarihinden itibaren (....) yıl için yapılmış olduğu ve (....) adet kapalı minibüs/otobüs durağı, (....) adet raket, (....) adet billboard, (....) adet megalight ve (....) adet reklam ünitesi kapsadığı görülmektedir.

Yalıkavak Belediyesi ile yapılmış olan en son sözleşmede ise (....) adet durak, (....) adet raket, (....) adet billboard ve (....) adet megalight kullanım hakkının 01.01.2008 tarihinden itibaren (....) yıl için ERA'ya verilmesi kararlaştırılmıştır.

300 Turgutreis Belediyesi ile yapılan sözleşmede ise (....) adet durak, (....) adet raket, (....) adet billboard, ve (....) adet megalight kullanım hakkının 01.01.2008 tarihinden itibaren (....) yıl için ERA'ya verilmesi kararlaştırılmıştır.

Öte yandan, bu belediyelerin aydınlatma direkleri için ABN ile yapılmış olan sözleşmeler incelendiğinde, Bitez Belediyesi ile 01.11.2008 tarihinden başlayarak (....)

yıl, Yalıkavak Belediyesi ile 01.12.2008 tarihinden başlayarak (...) yıl ve Turgutreis Belediyesi ile 01.12.2008 tarihinden başlayarak (...) yıl için anlaşılmış olduğu tespit edilmiştir.

310 Sözleşmelere bir bütün halinde bakıldığında üç belediye de kendi sınırları içerisinde tespit edilmiş bölgelerde yer alan aydınlatma direklerini ABN'ye kiralamış olup yine kendi bölgelerinde yer alan belirlenmiş adetlerdeki raket, billboard, durak ve megalight kullanım hakkını da ERA'ya vermiştir. Bu bakımdan, hangi firmanın hangi reklam yerini hangi tarihler arasında kiralayacağı sözleşmelerde herhangi bir yanlış anlamaya yer vermeyecek şekilde açıkça ortaya konmaktadır.

1.3.4. ERA'nın Konuya Yönelik Görüşleri

ERA'nın iddialara yönelik olarak Rekabet Kurumu kayıtlarına 20.01.2010 tarih ve 581 sayı ile giren cevap yazısında özetle,

- Bodrum ilinin iç ve dış turistler açısından zengin potansiyeli nedeniyle reklam verenler açısından cazip olduğu,
- 320 — ERA'nın yalnızca belediye tasarrufundaki alanlarda açık hava reklam faaliyetlerinde bulunduğu, diğer devlet kurumlarının tasarrufunda bulunan açık hava reklamcılık sahalarının belediyelerin tasarrufundaki sahalarla göre çok daha fazla olduğu,
- ERA olarak Bodrum'da 6.894 m²'lik açık hava reklam alanı kullandıkları ve reklam verenlerin kullanabildikleri gazete, dergi, televizyon, radyo ve internet gibi reklam alanlarının da dahil olduğu toplam pazarda tahmini pazar paylarının %(...) civarında olduğu, Bitez Belediyesi ile sözleşmelerinin 2000 yılında başladığı, Belediye Encümeninin aldığı (...)’er yıllık uzatma kararlarıyla sözleşmelerin yenilendiği, en son sözleşme ile ERA'nın 1.1.2009 tarihinden itibaren (...) yıllık bir kullanım hakkının olduğu, Belediye ile imzalamış olduğu sözleşmenin 4.6. maddesinde sözleşmeye konu reklam mobilyalarının 330 münhasıran ERA tarafından kullanılacağı ve üçüncü kişilere tahsis yapılamayacağı, 4.7. maddesinde ise dikilen kaçak reklam panolarının belediye tarafından kaldırılacağı hükümlerinin yer aldığı ve bu hükümlere rağmen üçüncü kişilerce reklam panolarının tesis edildiği, belediyenin üçüncü kişilere tahsis yapamayacağının ve yapıldığı takdirde yasal yollara başvurulacağının belediyeye bildirildiği,
- Buna ek olarak diğer tatil yerlerine kıyasla reklamverenlerin daha fazla ilgisinin olduğu Bodrum'da bile sezonun 4-5 ay ile sınırlı olduğu, şehir reklam mobilyalarının uzun dönemli yatırımlar olduğu ve yüksek miktarda imalat, tesis, bakım, onarım, enerji ve yenileme maliyetleri gerektirdiği, bunun yanında belediyelere kira, ilan ve reklam bedelleri ödendiği, sözleşmedeki hükme göre 340 belediyelerin faaliyetlerini duyurma amacıyla sezona denk gelen 8 aylık dönemde şehir reklam mobilyalarının %10'unu kullanabildikleri, şehir reklam mobilyalarının aynı zamanda çeşitli yönleriyle toplumsal fayda da yarattığı, reklamcılık sektörünün ekonomik krizlerden öncelikli etkilendiği ve kriz dönemlerinde önemli zararlar ettikleri, açık hava reklamcılığında standartlar yaratıldığı ancak yanlış, niteliksiz ve kısa dönemli uygulamaların olumsuz sonuçlar yarattığı, bunun da kente, sektöre ve yatırımcı firmalara zarar verdiği,

— Şirket olarak rekabet ihlali yaratmadıkları, reklam alanlarının genişliği ve çeşitliliği dikkate alınarak Bodrum bölgesinde hakim durumda olduklarından bahsedilemeyeceği, reklam verenlerle ABN'ye reklam vermekten caydırmak amacıyla herhangi bir görüşme yapılmadığı beyan edilmiştir.

I.3.5. Genel Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde hakim durumlarını tek başlarına yahut başkalarıyla yapacakları anlaşmalar yoluyla kötüye kullanmalarını yasaklamakta, kötüye kullanma hallerini örnekler halinde sıralamaktadır. İncelemeye konu olan uygulamaların ERA'nın tek başına gerçekleştirdiği eylemler olması sebebiyle bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal teşkil edebilmesi için 6. madde kapsamında değerlendirilmesi gereklidir. Bu açıdan ERA, önceki bölümde de belirtildiği gibi Bodrum ilçesi ve beldelerinde yaklaşık olarak 1999 yılından ABN'nin pazara girdiği 2008 sonuna kadar tek başına faaliyet göstermekte olan bir şirkettir. İncelemeye konu ERA'nın Bitez Belediyesi'ne yapmış olduğu başvurunun gerçekleştiği Temmuz 2009 tarihinde, ABN henüz yeni faaliyete geçmiş bir şirkettir. Özellikle, dosya kapsamında coğrafi pazarı teşkil eden Bitez, Yalıkavak ve Turgutreis beldelerinde münferit olarak tek tek reklam verenler dışında ERA dışında herhangi bir kurumsal şirket açık hava reklamcılığı pazarına girmemiştir. Bunun gibi, ilgili belediyeler ERA'nın kiraladığı reklam mobilyaları dışında ilk olarak aydınlatma direklerini bir grup halinde ABN'ye kiralamışlardır. Dolayısıyla, ABN'nin pazara girmesi, ilgili coğrafi pazara yeni bir rakibin girmesi anlamını taşımaktadır.

Pazarın kendine has özellikleri açısından ise Bodrum'un turistik bir ilçe olması, ilçenin açık hava reklamcılığı pazarındaki talep ve arz yapısını da etkilemekte, reklamlar yaz mevsimi civarında ve turizmin en yoğun olarak yaşandığı yerlerde yoğunlaşmakta, bu da gelirin dönemsel olması bakımından hem ulusal hem de yerel reklamcılar için pazara yeni girişleri caydırıcı bir etken oluşturmaktadır. Pazara yeni girişlerin olmaması, belediyelerle yapılan sözleşmelerin sürelerinin ihalelerden ziyade encümen kararları ile uzatılması gerçeği ile birleştiğinde, pazara ilk giren firmanın pazarda daha fazla güçlenmesine sebep olmaktadır. Bölgede açık hava reklamcılığının turizm mevsiminde gelir getiren bir faaliyet olması, ilgili ürün pazarı açısından da sınırlandırıcı bir etken olmakta, billboard, megaboard, durak ve raketlerin dışında yeni mecraların kullanımı örneğin İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyük şehirlere göre daha az kalmaktadır. Nitekim, 2008 yılı sonuna kadar ilgili pazara ABN dışında herhangi bir firmanın girmemiş ve ERA'nın faaliyet gösterdiği reklam mobilyaları dışında bir mecrada faaliyete başlamamış olması, bu hususları destekleyen birer göstergedir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle ERA'nın Bodrum ilçesi Bitez, Yalıkavak ve Turgutreis beldelerinde açık hava reklamcılığı pazarında inceleme konusu eylemlerin gerçekleştiği sırada hakim durumda olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Ancak, pazara farklı alanlarda yeni girişlerin olması, ERA'nın belediyelerle yaptığı sözleşmelerin belirli sürelerle yapılmış olması, ERA'nın Bitez Belediyesi'ne yapmış olduğu başvurunun iki taraf arasında geçerli olan sözleşme kapsamında değerlendirilmesi ve özel hukuk yolları ile çözülmesi gerekliliği dikkate alındığında, ERA'nın Bitez Belediyesi'ne uyarı niteliğinde gönderdiği ihtar yazısının Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal teşkil etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan, şikayetlerin diğer bölümünü oluşturan ERA'nın ulusal reklam verenlere ilgili pazarda kendisi dışında herhangi bir şirketin yetkili olmadığı ve başka bir şirketle çalışılmaması gerektiğine ilişkin iddialara yönelik olarak ise herhangi bir bilgi ya da bulguya ulaşılamamıştır. Bu sebeple söz konusu iddialara ilişkin 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

J. SONUÇ

- 400 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; ihtilaf konusunun özel hukuk kuralları çerçevesinde çözümlenmesi gerektiğinden dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.